

Nr 71.

Ankom till riksdagens kansli den 24 juli 1914 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överlåtelse till lantförsvaret av visst område för att tilläggas Gottlands infanteriregementes övningsfält.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 14 maj 1914 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling remitterad proposition, nr 104, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att den å Gottland belägna lotten nr 1 av Visborgs kungsladugård med förra hospitalslägenheten Kohagen må — med undantag av dels till egendomen hörande skiftet $9\frac{32}{100}$ mantal Hundlund i Västerhejde socken dels ock den mark, som är belägen söder och öster om de å bifogade karta angivna linjerna x-y-z — vid utgången av nu löpande arrendetid den 14 mars 1915, mot den ersättning Kungl. Maj:t kan bestämma eller efter motsvarande nedskrivning i statens domäners fond, från domänstyrelsen överlåtas till lantförsvaret för att tilläggas det av Gottlands infanteriregemente brukade övningsfältet.

På sätt framgår av en vid propositionen fogad karta äro Gottlands infanteriregementes etablissemang och övningsfält till större delen omgivna av ägor, tillhörande Visborgs kungsladugård.

Lotten nr 1 av Visborgs kungsladugård med förra hospitalslägenheten Kohagen består av dels en huvudgård, utgörande $1\frac{1}{16}$ mantal Visborgs kungsladugård och lägenheten nr 1 Kohagen, vilken huvudgård är belägen söder om Visby och numera lyder under denna stad i kommu-

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 10 saml. 25 häft. (Nr 71—72.) 1

nalt hänseende, dels ock ett i Västerhejde socken beläget skifte, Hundlund, om $\frac{9}{32}$ mantal. Huvudgårdens taxeringsvärde är enligt år 1911 lämnad uppgift 30,000 kronor och Hundlundsskiftets 10,000 kronor. Åbyggnaderna å huvudgården äro brandförsäkrade för 55,000 kronor.

Enligt en av extra lantmätaren Erik Waldenström i anledning av vederbörligt förordnande den 29 april 1911 verkställd uppmätning innehåller

	Åker.	Äng.	Utmark.	Summa.
1 $\frac{1}{16}$ mantal Visborgs kungsladugård				
hektar.....	75,4920	7,1350	184,03	266,6570
Lägenheten Kohagen hektar	12,2	0,4580	80,2650	92,9230
			<u>Summa hektar</u>	<u>359,5800</u>

I denna areal har emellertid inräknats icke blott Visborgs slätt och lantförsvaret tillhöriga skjutbanor utan även Donnerska hagen. Visborgs slätt och Donnerska hagen äro upptagna med tillhoppa 65,60 hektar. Däremot synes icke hava inräknats Visby skyttegilles skjutbana, som innehåller en areal av 9,4185 hektar.

Donnerska hagen innefattar 8,771 hektar och utgöres till en del av kyrkoskatteåkern Djupqvieåker. Gottlands infanteriregementes officerskår har den 8 juni 1891 erhållit lagfart å Donnerska hagen, men år 1902 har kronan inköpt det med litt. H å kartan betecknade området samt marken öster därom, tillhoppa 4,96 hektar.

De områden, som å kartan betecknats med litt. A, B, C, D, E, F och I, innefatta tillhoppa en areal av 71,77 hektar och hava på grund av kungl. brev den 13 april 1894 avsåndrats för att användas till exercis- och skjutfält m. m. för Gottlands infanteriregemente och Gottlands artillerikår.

Hela lotten nr 1 av Visborgs kungsladugård jämte lägenheten nr 1 Kohagen, med undantag av de områden, som å kartan betecknas med litt. A, B, C, D, E, F och I, har genom kontrakt den 11 januari 1895 utarrenderats på tjugu år från den 14 mars 1895 till samma dag 1915 mot en årlig avgift av 1,400 kronor. Nuvarande arrendatorn är Aktiebolaget Visby cementfabrik, som dock själv brukar endast huvudgården och har utarrenderat Hundlundsskiftet mot en årlig avgift av 701 kronor 25 öre.

Från den utarrenderade egendomen har avsåndrats ett område av omkring en hektar, som tillagts infanteriregementet, mot gottgörelse till arrendatorn genom nedsättning i den årliga arrendeavgiften med 30 kronor.

Förutom nyssnämnda nedsättning i arrendeavgiften uppbär arrendatorn av kungsladugården årligen ersättning med nedan angivna belopp för följande från egendomen till det allmänna upplåtna området, nämligen:

106 kronor 25 öre för 2,09 hektar eller 4¹/₄ tunnland söder om gamla etablissemangt belägen jord, som upplåtits till köksträdgård,

157 kronor för 3,07 hektar norr om Donnerska hagen belägen, likaledes till köksträdgård åt regementet upplåten mark,

35 kronor 75 öre för 70,86 ar till trädgårdsland åt underofficerare upplåten mark,

125 kronor för belysningsledningars framdragande,

40 kronor för mark, som tagits i anspråk för järnvägen från Visby till Visborgs slätt, samt

5 kronor för plats för och väg till regementets vattentorn.

Slutligen har ett område av omkring 0,4 hektar upplåtits till Gottlands soldatmissionssällskap till plats för soldathemmet.

Den till huvudgården hörande åkerjord, som genom kontraktet den 11 januari 1895 utarrenderats, består huvudsakligen av dels ett område, kallat Kullåkrarna, om 35 hektar norr om kasernetablissemangt, dels ett område om 30 hektar närmast söder om övningsfältet, dels ock ett område om 8,5 hektar närmast öster om etablissemangt. Åkerjordens beskaffenhet är i allmänhet mineralrik svalsand med ett två å tre decimeter djupt lager mylla. Avrösningsjorden utgöres till stor del av s. k. hållmark, belägen mellan vägen Visby—Västerhejde och havet. Av åbyggnaderna å huvudgården tillhöra blott en mindre flygel och en mindre statbyggnad arrendatorn, de övriga äro kronans.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet i ämnet.

Med förevarande framställning avses att genom överlåtelse till lantförsvaret utöka Gottlands infanteriregementes övningsfält med större delen av lotten nr 1 av Visborgs kungsladugård med förra hospitalslägenheten Kohagen. Från överflyttning skulle emellertid undantagas *dels* den del av egendomen, som utgöres av skiftet ⁹/₃₂ mantal Hundlund i Västerhejde socken, *dels ock* den del därav, som är belägen söder och öster om de å kartan angivna linjerna x-y-z. Överlåtelsen skulle ske mot den ersättning Kungl. Maj:t kunde komma att bestämma eller efter motsvarande nedskrivning i statens domäners fond.

Utskottet.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, hemställer,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 juli 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: se utlåtande nr 72.